

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-140

12.2.2025

Tryg Forsikring NUF

Motorvogn

Skade på bil – manglende betaling av toll på tjenester – lovlig interesse?

Sikredes bil ble skadet grunnet brann. Hun meldte inn krav om erstatning til foretaket. Foretaket stilte sikrede spørsmål angående bilens eierskap og finansiering av bilen. B som var medeier i bilen, svarte på foretakets spørsmål. Det fremkom at B hadde betalt for bilen. Videre hadde B betalt for reparasjoner i Russland til kr 220 000. B hadde ikke betalt merverdiavgift for reparasjonene ved innførsel til Norge. Sikrede og B hadde ulike folkeregistrerte adresser. Foretaket avsto erstatningskravet. Som begrunnelse viste foretaket til at B måtte anses som reell eier av bilen. Ifølge foretaket var det proforma at sikrede var registrert som medeier i Motorvognregisteret. Sikrede hadde derfor ingen økonomisk interesse i bilen. Videre viste foretaket til at reparasjonene ikke var tolldeklarererte, og at bilen derfor var unntatt dekning. Sikrede anførte imidlertid at hun hadde en økonomisk interesse i bilen. Hun hadde betalt for bilens forsikring. Sikrede viste også til at foretaket burde ha undersøkt bilens finansiering og oppgraderinger ved tegning. Nemnda kom til at skaden ikke var dekningsmessig, og viste til at ettersom det ikke var betalt toll i samsvar med gjeldende tollregelverk, var bilen unntatt fra forsikringen etter vilkårene.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for skade på bil.

Sikredes forsikringsavtale har følgende klausul:

6.1 LOVLIG INTERESSE

Forsikringsavtalen omfatter bare lovlig interesse som kan verdsettes i penger.

Gjenstander anskaffet i utlandet og ført inn til Norge uten tolldeklarasjon til en verdi som overstiger grensen for tollfri innførsel, er i sin helhet unntatt fra selskapets erstatningsplikt. Tilsvarende gjelder for gjenstander hvor det er utført tjenester eller reparasjoner i tilknytning til gjenstanden. Ved innførsel av flere gjenstander erstatter selskapet de gjenstander som har en samlet verdi under grensen for tollfri innførsel, dersom vilkårene for selskapets erstatningsplikt ellers er oppfylt. Grensene for tollfri innførsel følger av det som til enhver tid er fastsatt i tolloven med tilhørende forskrifter.

Sikrede meldte om brannskade på bil til foretaket. Ifølge skademeldingen var A fører på skadetidspunktet.

Ifølge egenerklæring for bilens tilstand innsendt av sikrede var bilen kjøpt av en "privat selger" i 2020 for kr 390 000 +.

Foretaket engasjerte utreder for å belyse saken. Utreder kontaktet A, som bekreftet at han var fører av kjøretøyet på skadetidspunktet. Det dreide seg om prøvekjøring i forbindelse med at han vurderte å kjøpe bilen. Det var ingen feilmeldinger på dashbordet før brannen.

Foretaket stilte deretter sikrede en rekke spørsmål om skadehendelsen, bilens tilstand før brannen, finansieringen av bilen og forsøk på salg. B, som var medeier i bilen, kontaktet foretakets utreder angående disse spørsmålene og forklarte blant annet at kjøpsdokumentasjonen var i bilens hanskerom da kjøretøyet brant. B hadde kjøpt bilen i 2020 av en tidligere forretningspartner, som han nå var uvenn med og ikke ønsket å kontakte. Kjøpesummen var kr 180 000. B anførte at selgeren skyldte ham penger. B hadde i tillegg lånt penger av andre og betalt selger med kontanter. På spørsmål om han hadde noen transaksjonshistorikk på pengeoverføringer fra kjøpet av bilen, var han usikker og viste til at det var fire år siden. Bilen ble kjøpt som et reparasjonsobjekt, og han hadde brukt mye penger på å reparere kjøretøyet grunnet skader. Kjøretøyet hadde stått i Russland i over ett år hos en mekaniker og blitt reparert på verkstedet der. B hadde ikke kvittering for arbeidet, da han mente at det ikke fungerte sånn som i Norge. Kjøretøyet ble kjørt tilbake til Norge i august eller september 2023. B mente kjøretøyet totalt hadde kostet ham kr 400 000.

På spørsmål fra utreder om bilens tilstand, svarte han at bilen var blitt godt tatt vare på etter at han kjøpte den. På spørsmål om hvem som disponerte bilen svarte B at bilen ikke hadde vært i så mye bruk. Det passet ikke med familielivet og hverdagsbruk.

B kontaktet deretter utreder og ga ifølge utredningsnotatet beskjed om at han ikke skjønte hvorfor foretaket trengte den aktuelle informasjonen, og det ville være tidkrevende og vanskelig å fremskaffe den. Videre sa han at bilen ikke ble fortollet på vei hjem fra Russland, da han mente at bilen ble fortollet da selgeren kjøpte bilen. B mente også at bilen ikke trengte å fortolles etter verkstedoppholdet fordi han hadde betalt skatt av pengene som var brukt til å betale for reparasjonene.

B skrev så til foretaket at han hadde tatt ut kontanter til å kjøpe bilen fra en minibank. I tillegg skyldte selger B omtrent kr 140 000. Det ble lagt ved diverse dokumentasjon, herunder kontoutskrifter.

Foretaket avsto kravet og anførte at B måtte anses som reell eier av bilen. Sikrede som var registrert som eier i motorvognregisteret, måtte regnes som pro forma eier. Sikrede hadde dermed ingen økonomisk interesse i bilen, og hadde ikke krav på erstatning under forsikringsavtalen. Videre viste foretaket til at midlene som var benyttet ved anskaffelse og reparasjon av bilen ikke var klarlagt. Foretaket mente at bilens oppgraderinger ikke var tolldeklarererte ved innførsel fra Russland til Norge, og kjøretøyet kunne dermed være et utslag av en ulovlig interesse. I tillegg mente foretaket at sikrede ikke hadde oppfylt opplysningsplikten i skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1.

Sikrede krever dekning for skade på bil og anfører at hun har en økonomisk interesse i kjøretøyet. Sikrede har forsikret kjøretøyet og betaler månedlige beløp for å ha det forsikret.

Sikrede anfører at dersom det har betydning for den økonomiske interessen at hun har en ulik adresse enn medeier, så burde hun ikke fått lov til å tegne forsikring. Sikrede anfører at foretaket burde ha spurt om dokumentasjon på finansieringen av kjøretøyet og hvilke justeringer som var gjort for å øke kjøretøyets verdi før tegning. Foretaket skal foreta en risikovurdering av sikrede.

Når det gjelder oppgraderingene av bilen, anfører sikrede at bilen er fikset i Russland, og der er det ikke et kvitteringssystem.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at sikrede ikke har en økonomisk interesse i bilen. B har opplyst til foretaket ved flere anledninger at han har betalt for kjøretøyet og er eier av det. B er også hovedbruker av kjøretøyet og har besvart foretakets henvendelser om kjøretøyet. Sikrede og B har ikke samme folkeregistrerte adresse. Sikrede har ikke fremlagt noen dokumentasjon som

tilsier at hun er reell eier av kjøretøyet. Det har ikke betydning for spørsmålet om hvem som er reell eier at sikrede har betalt for forsikringen.

Forsikringen gjelder kun til fordel for den som er nevnt i forsikringsbeviset. B har derfor heller ikke krav på erstatning etter forsikringsavtalen.

Under enhver omstendighet anfører foretaket at kjøretøyet utgjør en ulovlig interesse, jf. de generelle vilkårene pkt. 6.1. B har forklart at kjøretøyet er vesentlig påkostet i Russland, og disse påkostningene er ikke tolldeklarerert ved innførsel til Norge. Bilen er oppgradert til kr 220 000 i Russland.

Subsidiært anfører foretaket at sikrede ikke har oppfylt opplysningsplikten i oppgjøret, jf. fal. § 8-1 første ledd.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om sikrede har krav på erstatning for skade på bil etter brann.

Foretaket avviser ansvar under henvisning til

1. manglende økonomisk interesse i bilen;
2. at oppgraderingene/reparasjonene av bilen ikke er tolldeklarererte;
3. manglende oppfyllelse av redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1.

Nemnda ser først på spørsmålet om foretaket kan avslå erstatningskravet fordi bilens reparasjoner i Russland ikke er tolldeklarererte.

Vilkårene pkt. 6.1 angir:

Forsikringsavtalen omfatter bare lovlig interesse som kan verdsettes i penger.

Gjenstander anskaffet i utlandet og ført inn til Norge uten tolldeklarasjon til en verdi som overstiger grensen for tollfri innførsel, er i sin helhet unntatt fra selskapets erstatningsplikt. Tilsvarende gjelder for gjenstander hvor det er utført tjenester eller reparasjoner i tilknytning til gjenstanden. Ved innførsel av flere gjenstander erstatter selskapet de gjenstander som har en samlet verdi under grensen for tollfri innførsel, dersom vilkårene for selskapets erstatningsplikt ellers er oppfylt. Grensene for tollfri innførsel følger av det som til enhver tid er fastsatt i tolloven med tilhørende forskrifter.

Etter andre ledd gjelder forsikringen ikke for gjenstander som er anskaffet utenfor Norge og innført til Norge uten tolldeklarasjon til en verdi som overstiger grensen for tollfri innførsel. Videre angis det at tilsvarende gjelder for gjenstander hvor det er "utført tjenester eller reparasjoner i tilknytning til gjenstanden". Vilkåret må forstås slik at bilen ikke er omfattet av forsikringen såfremt den er reparert i utlandet til en kostnad som overstiger grensen for tollfri innførsel, og det ikke betales toll på reparasjonen.

Unntaket gjelder gjenstander som er tatt inn i Norge uten tolldeklarerering til tross for at verdien eller reparasjonen overstiger den tollfrie grensen. I utgangspunktet har foretaket avtalefrihet mht. hvilke objekter en forsikring omfatter. Denne klausulen sier imidlertid at visse objekter er "unntatt fra selskapets erstatningsplikt", og den forutsetter da at gjenstandene i utgangspunktet er dekket. Unntaket er også knyttet til en handling foretatt av sikrede, nemlig å innføre gjenstanden til Norge uten å betale toll. Den inneholder derfor klart et subjektivt element. Et slikt unntak må derfor være innenfor de preseptoriske grenser som følger av reglene i fal. kap. 4, jf. FinKN 2016-345, hvor et tilsvarende vilkår ble godkjent fordi det ikke dreide seg om forhold som har betydning for risikoen for skade. Dette må gjelde tilsvarende for reparasjoner som utføres på gjenstanden i utlandet, og som ikke er tolldeklarererte til tross for at verdien overstiger tollgrensen.

Etter merverdiavgiftsloven § 4-11 fjerde ledd er beregningsgrunnlaget for gjeninnførsel av varer etter reparasjon "omkostningene ved arbeidet" og "forsendelsen frem og tilbake". Tollgrensen for tjenester som utføres i utlandet er kr 6 000 når oppholdet i utlandet overstiger 24 timer.

B har forklart at bilen kostet ham ca. kr 400 000 totalt, at bilen ble kjøpt for ca. kr 180 000, og at han deretter brukte "betydelig mye penger" på reparasjoner. Bilen sto på verksted i Russland i over ett år og ble reparert der. Hele bilen ble lakkert på nytt, skader ble reparert og deler ble byttet ut. Ut fra opplysningene om kjøpesummen og hva bilen hadde kostet B totalt, må det legges til grunn at det er brukt mer enn kr 6 000 på reparasjoner i utlandet. Sikrede skulle da ha betalt toll for reparasjonene. Når det ikke er betalt toll i strid med gjeldende tollregelverk, er bilen unntatt fra forsikringen etter pkt. 6.1.

B anfører at han hadde betalt skatt i Norge av pengene som han betalte for reparasjonene, og det var derfor uklart for ham hvorfor det skulle betales toll av reparasjonsutgiftene. Inntektsskatt og moms på tjenester er imidlertid ikke det samme. Dersom B ikke betalte toll fordi han trodde at han ikke hadde plikt til det, utgjør det en rettsvillfarelse som han selv må bære risikoen for, jf. FinKN 2021-562. Høyesterett har for øvrig i flere saker lagt til grunn at hovedreglene om fremleggelse av varer ved innførsel er særdeles enkle og lettfattelige, og antas å være alminnelig kjent, se eksempelvis Rt. 1978 s. 569 og Rt. 1981 s. 410. Det er derfor ikke unnskyldelig at B trodde at han ikke måtte betale toll.

Bilen er etter dette ikke omfattet av forsikringen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).